

ಪೊಲೀಸರ ಅತ್ಯಾಚಾರ

ಸೆರೆಮನೆಯ ಸುಖದುಃಖಗಳು

ವನರಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ನಿಮನ್ಯಾರ ಕೇಳವರು |
 ಸೋಮಾರಿತನ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡೋ ನೀವೆಲ್ಲರು || ೪ ||
 ಸಿರಿಯು ಹರಿದು ಹೋಗಿ ಈಗ ತಿರಿದು ತಿಂದಿರನ್ನು |
 ಕಂಠ ತೆರೆದು ನೋಡವಲ್ಲರೇ ಹಿಂದುಗಳು |
 ಎಂಥ ಮರುಳ ಮಂದಿ ಹುಟ್ಟಾರ ನಮ್ಮ ನಾಚಿನೊಳು |

ಅಪೂರ್ಣ

—ಕವಿ : ಅಜ್ಞಾತ (೧೯೦೮)

ಮಾತೃ ಭೂಮಿ ತೇರಿ !

ಐ ಮಾತೃ ಭೂಮಿ ತೇರಿ | ಚರಣೋಮೆ ಶೀರ ನಮಾವೂ |
 ಮೈ ಭಕ್ತಭೇಟ ಅಪನೀ | ತೇರೀ ಚರಣಮೆ ಲಾವೂ || ೧ ||

ಮಾಥೇ ವೆ ತೂ ಹೋ ಚಂದನ | ಭಾತೀವೆ ತೂ ಹೋ ಮಾಲಾ |
 ಜವ್ವಾವೆ ಗೀತ ತೂ ಹೋ | ಮೈ ತೇರಾ ನಾಮ ಗಾವೂ || ೨ ||

ಜಿಸವೆ ಸಮಾತ ಉಪಜೆ | ಶ್ರೀರಾಮ ಕೃಷ್ಣ ಜೈಸೆ |
 ಗಾಂಧೀ ತಿಲಕ ಜೈಸೆ |
 ಉಸ ತೇರಿ ಧೂಲೀಕೋ ಮೈ | ನಿಜ ಶಿರ್ಷ ವೆ ಚಢಾವೂ || ೩ ||

ಮಾನಿ ಸಮುದ್ರ ಜಿಸಕೆ | ಧೂಲೀಕಾ ಪಾನ ಕರಕೆ |
 ಕರತಾ ಹೈಮಾನ ತೇರಾ | ಉಸ್ ಮೈರಕೊ ನಮಾವೂ || ೪ ||

ಸೇವಾಮೇ ತೇರಿ ಸಾರೆ | ಭೇದೋಂಕೊ ಭೂಲಜಾವೂ |
 ವಹ ಪೂಣ್ಯನಾಮ ತೇರಾ | ಪ್ರತಿ ದಿನ ಸುನೂ ಸುನಾವೂ || ೫ ||

ತೇರೇಹಿ ಕಾಮ ಆವೂ | ತೇರಾಹಿ ಮಂತ್ರಗಾವೂ |
 ಮನ ಔರ ದೇಹ ತುರ್ಬುಪರ್ | ಬಲಿವಾನ ಮೈ ಚಢಾವು || ೬ ||

—ರವಿಂದ್ರನಾಥ ಟಾಗೋರ (೧೯೨೦)

ವಿಜಯೀ ವಿಶ್ವ ತಿರಂಗಾ ಪ್ಯಾರಾ |

ವಿಜಯೀ ವಿಶ್ವ ತಿರಂಗಾ ಪ್ಯಾರಾ |

ಝುಂಡಾ ಉಂಚಾ ರಹೆ ಹಮಾರಾ || ಪಲ್ಲ ||

ಸದಾ ಶಕ್ತಿ ಸರಸಾನೇವಾಲಾ |

ಪ್ರೇಮ ಸುಧಾ ಬರಸಾನೇವಾಲಾ |

ವೀರೋಂಕೊ ಹರ್ಷಾನೇವಾಲಾ |

ಮಾತೃಭೂಮಿಕಾ ತನುಮನ ಸಾರಾ || ೧ ||

ಇಸ ರೈಂಡೇಕೆ ನೀಜಿ ನಿರ್ಭಯ |

ಲೇ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಯಹ ಅವಿಚಲ ನಿಶ್ವಯ |

ಬೋಲೋ " ಭಾರತ ಮಾತಾಕೀ ಜಯಾ " |

ಸ್ವಾತಂತ್ರತಾಹೀ ಧೈಯ ಹಮಾರಾ || ೨ ||

ಅವೋ ಪ್ಯಾರೇ ವೀರೋಂ ಅವೋ |

ದೇಶಧರ್ಮಪರ ಬಲಿ ಬಲಿ ಜಾವೋ |

ಏಕ ಸಾಧ ಸಬ ಮಿಲಕರ ಗಾವೋ |

ಪ್ಯಾರಾ ಭಾರತ ದೇಶ ಹಮಾರಾ || ೩ ||

ಸ್ವತಂತ್ರತಾಕೆ ಭೀಷಣ ರಣಮೆ |

ರಖಕರ ಬಧೆ ಜೋಶ ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣಮೆ !

ಕಾವೆ ಶತ್ರು ದೇಖಕರ ಮನಮೆ |

ಮಿಟೆಜಾವೆ ಭಯಸಕಂಟ ಸಾರಾ | ಝುಂಡಾ || ೪ ||

ಶಾನನ ಇಸಕೀ ಜಾನೇ ಪಾಯೆ |

ಚಾಹೇ ಜಾನ ಭಲೇಹೀ ಜಾಯೇ |

ವಿಶ್ವವಿಜಯ ಕರಕೀ ದಿಖಲಾಯೇ |

ತಬ ಹೋವೆ ಪ್ರಣ ಪೂರ್ಣ ಹಮಾರಾ || ೫ ||

(೧೯೨೪)

దిన ఖానకా న భూలో !

దిన ఖానకా హమారా | వ్యూహీ న భూజానా || పల్ల ||

స్వయ్యాదనే హమారే జున జునకే ఫూల తోడే |
విరాన్ ఇస్ జమనమే | అజ గుల్ బిలాతే జానా || ౧ ||

కుభ ర్మదమే పడే హ్మే | హమ్ కబరమే గధే హ్మే |
సూనిపడే కబరపర్ | దియాజలాతే జానా || ౨ ||

గోలీయా ఖాతీ సోయే | జాలియాన్ బాగమే హమ్ |
దో బూంద ఆసు హమపర్ | వ్యూహీ బహాతేజానా || ౩ ||

హిందు టెర ముస్లిమాంకి | హోతి హ్మే అజ హోలి |
బహతే హమాదీ రంగమే | దామన్ భిగోతే జానా || ౪ ||

(౧౯౧౯)

లేంగీ స్వరాజ్య లేంగీ!

జరమా జలా జలాకే | లేంగీ స్వరాజ్య లేంగీ || పల్ల ||

మలమల జో హ్మే విదేశి | ఆనేకొ గజ మిలేగి |
మాది నహిత్వజేంగీ | లేంగీ స్వరాజ్య లేంగీ || ౧ ||

బహత్తర కరొడ రుపయే | పరదేశ జా రజే హ్మే |
లుసకొ బజా బజాకే | లేంగీ స్వరాజ్య లేంగీ || ౨ ||

జరఖేకి ఫాన్ ఫానాట్ | రణభేరియా బజేంగి |
గాంధీ హుకుమ్ కరేంగి | లేంగీ స్వరాజ్య లేంగి |
జరమా జలా జలాకే | లేంగీ స్వరాజ్య లేంగి || ౩ ||

(౧౯౨౦)

ಕರ್ನಾಟಕ (ಮೈಸೂರು) ಸರಕಾರದವರು ಮೋ. ಹಾಲಪ್ಪನವರಿಂದ ಬರೆಯಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ " ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಇತಿಹಾಸ " (ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಫ್ರೀಡಮ್ ಮುವ್ಹ್ ಮೆಂಟಿ ಇನ್ ಕರ್ನಾಟಕ) ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಭಾಷೆಯ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದ ಸಂಗತಿಗಳೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಎಳೆಪ್ಪೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಂಥವರ ಹೊಗಳಿಕೆಗಳೂ ಇವೆ. ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಗ್ಗೆಯಂತೂ ಅವಮಾನಕರ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಈ ಮಹಾಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅಮೂರ್ವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಹೆಸರುಗಳಾಗಲಿ, ಉಲ್ಲೇಖನೀಯ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಲಿ ಅದರಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಸರಕಾರವೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಇಂಥ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಇಂದಿನ ಹಾಗೂ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವಾದ ವಿಪರ್ಯಾಸ ಇತಿಹಾಸ ಕೆಲಸಿದಂತಾಗುವದು. ಆದುದರಿಂದ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೦೫ ರಿಂದ ೧೯೪೫ ರವರೆಗೆ ನಡೆದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಸತ್ಯಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ. ಆರ್. ಗುರುಜಿ ಅವರು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಲೇಖಕರು ಖ್ಯಾತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಯೋಧರೂ ಹಿರಿಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೂ ಇದ್ದು ತಮ್ಮ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಅನೇಕಸಲ ಕಾರಾವಾಸದ ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಪ್ಪ ಸಹಿಸಿದ್ದಾರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋದೋಲನದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೊಂದು ಉಲ್ಲೇಖನೀಯ ಸ್ಥಾನವಿದೆ.

ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಈ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.